

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศบนพื้นฐานของการพัฒนาอุตสาหกรรมนิยม เกิดขึ้นท่ามกลางการขาดความพร้อม และการเตรียมการในเชิงโครงสร้างของระบบสวัสดิการสังคม ก่อให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็วของช่วงชั้นทางสังคม (Social Stratification) ซึ่งกำหนดสถานภาพทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคมของคนไทย รวมทั้งกำหนดความได้เปรียบเสียเปรียบ และโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรในการพัฒนาตนเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเติบโตของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมมีมากมาย เช่น บุคคลเร่ร่อน ขอดทาน โสเภณีเด็ก แรงงานเด็ก คนพิการเร่ร่อน การละเมิดสิทธิมนุษยชน ในแง่มุมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคแรงงาน จึงไม่ใช้ความบังเอิญแต่อย่างใด หากแต่เป็นผลพวงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลดังกล่าว ขาดพื้นฐานความเป็นธรรมและความเสมอภาค

สภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วง 2 - 3 ปี ที่ผ่านมาทำให้สถานการณ์ทางสังคมเลวร้ายมากยิ่งขึ้นปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมทบทวีและสลับซับซ้อนยากต่อการแก้ไข เกิดการเลิกจ้างงานในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ขาดความมั่นคงทางสังคม (Social security) สภาพองค์กรการพัฒนาเด็กและเยาวชน ระบุว่าวิกฤตเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบรุนแรงมากที่สุดต่อเด็กและเยาวชนและครอบครัว รองลงมาคือ กลุ่มสตรีและผู้สูงอายุ¹ การพัฒนาประเทศสู่ความเป็นอุตสาหกรรมต้องมาพร้อมกับความสามารถของรัฐในการบริหารกลไกด้านสวัสดิการสังคมของประชาชนเพื่อให้คนมีหลักประกันทางสังคม การปรับนโยบายของรัฐในด้านการพัฒนาสังคม เพื่อรับมือกับปัญหาหลักด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และเพื่อเสริมสร้างการบูรณาการทางสังคม อันจะทำให้กลุ่มบุคคล ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเสมอภาคนั้น จึงนับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง

---

¹มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานผลการวิจัยการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคมครั้งที่ 1 (พ.ศ.2540-2544) ในช่วงครึ่งแผนแรก (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

การดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นแนวทางหนึ่ง ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มุ่งเน้น ให้มีการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อให้เป็น องค์กรประชาชนที่บุคคล จำนวนหนึ่งรวมตัวกัน หรือถูกรวมตัวกันโดยภาครัฐในรูปคณะกรรมการ เพื่อ ดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้น โดยมีการวางระบบ ข้อบังคับ ของการรวมตัวกัน การอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติต่อการติดต่อสื่อสาร ระหว่างกลุ่มสมาชิก และส่วนราชการอย่างมีระบบจากหน่วยงานภาครัฐ ที่มี เงินกองทุนเพื่อสวัสดิการสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และได้กำหนดวัตถุประสงค์ ของการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไว้คือ

- (1) เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรเกิดความรู้ และแนวคิดในการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน โดยให้ราษฎรร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมของตนในพื้นที่ อันเป็นหลักประกันว่าราษฎรจะได้รับการช่วยเหลือโดยรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์
- (2) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานราชการ หรือองค์กร ภาคเอกชนที่จะลงไปดำเนินกิจกรรมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และด้านอื่น ๆ ในหมู่บ้าน
- (3) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาและการกระจาย บริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ไปสู่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างทั่วถึง
- (4) เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐาน และข่าวสารด้านแรงงานและสวัสดิการ สังคมในหมู่บ้าน

การดำเนินการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตามวัตถุประสงค์ ดังกล่าวในปี 2542 กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ต้องการให้ศูนย์สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นองค์กรประชาชนที่เข้มแข็ง ประชาชนมีส่วนร่วม คณะ กรรมการเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถได้รับการยอมรับจากประชาชน และสามารถนำพาคณะกรให้พัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้น ประชาชนมีความสุข มีที่พึ่งพาที่มั่นคง และสังคมมีความสุข และให้บรรลุจุดมุ่งหมายในปี 2544 โดยให้ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางองค์กรประชาชนที่มีข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการ สังคมครบถ้วน และเป็นศูนย์กลางการให้บริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ ครบทุกหมู่บ้าน

แต่ในความเป็นจริง ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ได้มีการจัดตั้งมาประมาณ 10 ปี เศษแล้วนั้น การดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีทั้งที่ประสบผลสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งการดำเนินที่ไม่ประสบผลสำเร็จนั้นคงมีปัจจัยหลายประการ ราชการเองก็มีส่วนผลักดันให้เกิดความพร้อมหรือไม่พร้อมของประชาชนในชุมชน ความยากลำบากในการทำความเข้าใจและบริหารจัดการตามแนวความคิด จำเป็นต้องมีผู้นำหรือกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจ มีอุดมการณ์ และยินดีเสียสละเวลาเพื่อเข้าช่วยทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ โดยเฉพาะบริบททางสังคมไทย โครงสร้างอาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและเป็นผู้มีฐานะยากจน ต้องทำงานหาเช้ากินค่ำ การบริหารงานศูนย์ให้เป็นไปตามแนวคิดจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ถนัดนัก ถ้าสามารถทำให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพได้ ก็สามารถลดภาระของทางราชการลงได้อย่างไม่ต้องสงสัย

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ประเมินจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ว่าสามารถดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมหรือไม่อย่างไรในการดำเนินงาน โดยยึดบทบาทหน้าที่ของกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และกรรมการทุกฝ่าย เป็นหลักในการประเมิน เพื่อหวังว่าองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา "โครงการประเมินประสิทธิภาพของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์" จะสามารถนำไปปรับแก้ ปรับใช้สนองประโยชน์ศึกษา และความต้องการทั้งในส่วนของราชการและยังผลสู่ประสิทธิภาพในการทำงานแก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ในหมู่บ้านของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
2. เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของการดำเนินงานศูนย์เคราะหราษฎรประจำหมู่บ้าน รวมถึงความต้องการการได้รับความช่วยเหลือของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
3. เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการ และการดำเนินงานต่าง ๆ

ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ว่ามีความรู้ความเข้าใจและความสามารถมากน้อยเพียงใด

4. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน ปรับปรุงระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งและเกิดความสำเร็จต่อศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ต่อไป

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้ประเมินต้องการศึกษาผลสำเร็จของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้ประกาศจัดตั้งเป็นศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ทั้งในเรื่องบทบาทหน้าที่ของกรรมการศูนย์ และการบริหารเงินกองทุนของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ที่ทางราชการได้จัดสรรให้ศูนย์ละ 12,500 บาท จำนวน 405 ศูนย์ จากจำนวนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทั้งหมด 413 ศูนย์

1.4 วิธีการศึกษา

1.4.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย ข้อมูลสถานการณ์ และแบบสอบถามจำนวน 413 ชุด ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 195 ชุด

1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการประเมินผล สถิติร้อยละเปรียบเทียบ อธิบาย ประสพการณ์ใช้หน้าที่ทางสังคมช่วยอธิบาย สามารถมองเห็นข้อบกพร่องผลกระทบและเกิดแนวทางส่งเสริมปรับปรุงประสิทธิภาพการพัฒนางานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. ทำให้ทราบถึงความต้องการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ทำให้ทราบถึงผลสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ทำให้ทราบถึงการบริหารงานของกรรมการและการบริหารเงินกองทุนของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5. ได้ทราบข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จากผู้ดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในระดับหมู่บ้านอย่างแท้จริง เพื่อใช้ในการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินงานก่อนนำเสนอผู้บริหารระดับสูง เพื่อกำหนดนโยบายการดำเนินงานต่อไป

1.6 นิยามคำศัพท์

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน หมายถึง องค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นในรูปคณะกรรมการ

หมู่บ้าน หมายถึง เขตการปกครองหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายรวมถึง “ชุมชน” ในศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา และ “เขต” ในนิคมสร้างตนเองด้วย

กองทุน หมายถึง เงินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ที่ทางราชการจัดสรรให้เป็นเงินศูนย์ละ 12,500 บาท หรือเงินที่ได้รับมาจากการบริจาค การจัดกิจกรรม การรณรงค์หาทุน

คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน หมายถึง บุคคลซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านได้คัดเลือกจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านฝ่ายกิจการสวัสดิการสังคม กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลอื่นที่เหมาะสม จำนวนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน และให้ผู้ที่ได้รับคัดเลือก ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก และกรรมการอื่น ๆ

ประสิทธิผลของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน หมายถึง ความสำเร็จของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในการดำเนินงาน เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมาของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ความเป็นมา

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย (สมัยนั้น) เริ่มดำเนินการส่งเสริมจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2527 ที่จังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ชายแดนติดกับประเทศกัมพูชา ซึ่งประเทศกัมพูชาในขณะนั้นมีการทำสงครามสู้รบกันในประเทศ ราษฎรที่อยู่บริเวณชายแดนดังกล่าว ได้รับความเดือดร้อนจากภัยสงคราม ความยากจน และประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดปราจีนบุรี ไม่สามารถดำเนินการช่วยเหลือราษฎรผู้เดือดร้อนได้ทันการณ์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดมีอยู่จำกัด ไม่สามารถดูแลความทุกข์ของราษฎรได้อย่างทั่วถึง จึงเห็นความจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น และเผยแพร่ความรู้ให้ราษฎรที่มีความคิดริเริ่มที่จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มคณะ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ด้วยการจัดตั้ง “ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ” ขึ้น เพื่อเป็นสื่อกลางในการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์เบื้องต้น และเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานให้แก่ราษฎรในชนบทที่จะได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและทั่วถึง

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2530 เห็นชอบให้กรมประชาสงเคราะห์ ดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2531 เป็นต้นมา โดยบรรจุโครงการไว้ในแผนแม่บทมหาดไทย ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2530 – 2534) และแผนปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทยระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2531 – 2534) ภายใต้แผนพัฒนาคน สังคมและวัฒนธรรม แผนงานสวัสดิการสังคม แผนงานย่อยการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ได้กำหนดแนวนโยบายการจัดตั้งไว้ดังนี้

1. เพื่อให้งานด้านสงเคราะห์ราษฎรที่เดือดร้อนได้ช่วยเหลือประชาชน ในระดับหมู่บ้านอย่างแท้จริง
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลผู้เดือดร้อนอย่างถูกต้องเสนอต่อประชาสงเคราะห์อำเภอ และประชาสงเคราะห์จังหวัด
3. เพื่อส่งเสริมให้เอกชนและองค์กรสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ ได้สนับสนุนและช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีปัญหา ต้องการความช่วยเหลือในระดับหมู่บ้านและเพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐ

กรมประชาสงเคราะห์ ได้เริ่มดำเนินส่งเสริมและจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2531 เรื่อยมา จนเกือบครบทุกหมู่บ้าน ในปี 2538 และได้จัดสรรเงินสมทบเป็นทุนเริ่มต้น "กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน" ศูนย์ละ 12,500.-บาท ด้วย และเพื่อให้การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ก็ได้ออกระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ ว่าด้วย ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ.2538 มาใช้ในการปฏิบัติงานด้วย

เมื่อมีการจัดตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2536 และกรมประชาสงเคราะห์ได้เข้ามาเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ประกอบกับในช่วงปี 2540 - 2541 ประเทศไทยได้ประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำและภาวะเงินบาทลอยตัวทำให้มีการเลิกจ้างการปลดคนงานในสถานประกอบการ การลงทุนหยุดชะงัก ทำให้เกิดภาวะการว่างงาน สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนโดยทั่วไป กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เห็นควรขยายขอบเขตการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้ครอบคลุมภารกิจหน้าที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมด้วย จึงได้โอนงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา

เพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นรากฐานที่แท้จริงในการจัดสวัสดิการแก่ประชาชน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงได้ออกระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ว่าด้วย "ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541" กำหนดให้มีคณะกรรมการและที่ปรึกษาระดับสูงเข้ามาดูแล ทำให้การบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีศูนย์กลางอยู่ที่สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเข้ามาช่วยกันดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้มีบทบาทและผลการดำเนินงานตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมคาดหวังไว้ ในส่วนภูมิภาคจะมีสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นศูนย์กลาง และทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ช่วยกันสนับสนุน และเพื่อให้การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นไปโดยความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงได้ออกระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2544 ให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรประชาชนที่เข้มแข็งและดำเนินงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนในหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1. เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรเกิดความรู้และแนวคิดในการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้ราษฎรร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมของตนในพื้นที่ อันเป็นหลักประกันที่ราษฎรจะได้รับการช่วยเหลือโดยรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยราชการ หรือองค์กรภาคเอกชนที่จะลงไปดำเนินกิจกรรมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และด้านอื่น ๆ ในหมู่บ้าน
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาและการกระจายบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมไปสู่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างทั่วถึง
4. เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐาน และข่าวสารด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน

หน้าที่ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1. สืบสวนและจัดทำข้อมูล เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
2. ประสานงานและร่วมดำเนินการกับหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน ในการแก้ไขปัญหาและจัดบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน
3. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
4. ระดมความร่วมมือของประชาชน และผู้แทนประชาชนในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
5. รายงานเหตุสาธารณภัยและปัญหาความเดือดร้อน ที่เกิดขึ้นแก่ราษฎรในหมู่บ้าน
6. ดำเนินการด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟู การพัฒนา คุ้มครองและป้องกันการยกระดับคุณภาพชีวิต และรวบรวมสถิติข้อมูลของราษฎรในหมู่บ้าน
7. จัดให้บริการอื่น ๆ ที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เห็นสมควรและเหมาะสม

แนวทางการดำเนินการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1. ด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟู

1. ช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย ผู้ประสบสาธารณภัย ผู้ประสบปัญหาด้านแรงงาน และผู้ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน ต่าง ๆ ด้วยเครื่องอุปโภคบริโภค เงิน และให้คำปรึกษาแนะนำ หรือด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. พิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพ

3. สนับสนุนให้มีศูนย์บริการดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ และศูนย์บริการอื่นทางด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

2. ด้านการพัฒนา ค้ำครองและป้องกัน

1. สนับสนุนให้มีการแต่งตั้งอาสาสมัครตามที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น

2. สอดส่อง ดูแล เฝ้าระวัง ปัญหาความประพฤติของเด็กและเยาวชน ในหมู่บ้าน การเดินทางไปทำงานในต่างถิ่นของสตรีและเยาวชนสตรี รวมทั้งเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาชน

3. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและแนวปฏิบัติด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

4. ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อป้องกันการหลอกลวงไปทำงาน การล่อลวงหญิง และการใช้แรงงานหญิงและเด็ก

5. ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จัดอบรมอาสาสมัครตามที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น เพื่อเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยร่วมกับทางราชการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาด้านแรงงาน และสวัสดิการสังคม ตลอดจนอบรมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6. รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านการยกระดับคุณภาพ

1. ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคเอกชน จัดฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน และจัดหางานให้แก่ประชาชนวัยทำงานในหมู่บ้าน

2. พิจารณาคัดเลือกกลุ่มผู้ยากไร้ในหมู่บ้าน เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท

3. ร่วมกับหน่วยราชการ หรือองค์กรภาคเอกชน ฝึกอบรม ฝีมือแรงงานและจัดหางานแก่คนพิการ

4. ด้านสถิติข้อมูล

1. สืบหาข้อมูลและจัดทำทะเบียนผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน เช่น เด็ก คนชรา คนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาด้านแรงงาน และสวัสดิการสังคมอื่น ๆ

2. สืบหาข้อมูลสวัสดิการสังคมครัวเรือนเพื่อทราบปัญหาและวางแนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน

3. สืบหาข้อมูลด้านแรงงานเกี่ยวกับจำนวนสถานประกอบการ ประเภทกิจการ กำลังแรงงานและการเคลื่อนย้ายแรงงาน

ขั้นตอนการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดร่วมกับหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ทำการประชุมและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และหลักการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแก่ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านทุกฝ่าย เพื่อรับทราบนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ บทบาท และภารกิจของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

2. ประชุมชี้แจงราษฎรให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้ง

3. คัดเลือกสถานที่ทำการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

4. **คัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน** โดยที่ประชุม
คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการประกอบด้วย

- ประธานกรรมการศูนย์ ฯ
- รองประธานกรรมการศูนย์ ฯ
- กรรมการ (ฝ่ายสวัสดิการเด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว)
- กรรมการ (ฝ่ายสวัสดิการคนพิการ ไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ)
- กรรมการ (ฝ่ายสวัสดิการผู้ประสพภัย)
- กรรมการ (ฝ่ายจัดหางานและฝึกอาชีพแรงงาน)
- เภรัญญิก
- เลขานุการ

จำนวนคณะกรรมการ จำนวน 5 – 15 คน และจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายอื่น ๆ
เพิ่มเติมอีกก็ได้ตามความเหมาะสม

5. เมื่อได้คัดเลือกสถานที่ทำการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และ
คัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว ให้ประสานไปยัง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อออกประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
และออกประกาศตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไว้เป็นหลักฐาน และจัดทำป้ายชื่อศูนย์

6. คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ระดมความร่วมมือของ
ประชาชนและผู้แทนประชาชนในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อ
ให้การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนในกรณีต่าง ๆ

7. ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จะเป็นผู้ออกประกาศจัดตั้งศูนย์
สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เป็นผู้
ออกประกาศตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตจังหวัดนั้น ๆ

บทบาทหน้าที่กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1. **ประธานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน** มีหน้าที่

- ประชุมชาวบ้านชี้แจงให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎร
ประจำหมู่บ้าน
- พิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
โดยความเห็นชอบจากที่ประชุมชาวบ้าน

- เสนอรายชื่อคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อ
ดำเนินการแต่งตั้งให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

- ประชุมกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อร่างระเบียบ
ขั้นตอน และขอบเขตการดำเนินงานของศูนย์

- ประชุมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ทุกเดือน ๆ ละ
1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย เพื่อกำหนดเป้าหมายแนวทาง และกิจกรรมในระยะสั้น และระยะยาว
ที่ศูนย์จะดำเนินงาน

- มอบหมายภารกิจให้กรรมการศูนย์แต่ละคนปฏิบัติ รวมทั้งติดตามผล
การปฏิบัติงานของกรรมการอย่างสม่ำเสมอ

- ประสานงานสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด หน่วยราชการ
ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎร
ประจำหมู่บ้าน

- ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนในหมู่บ้าน โดยมี
กรรมการให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

2. รองประธานกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่
ปฏิบัติงานแทนประธานกรรมการศูนย์ กรณีประธานกรรมการศูนย์ไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ได้

3. กรรมการต่าง ๆ แบ่งเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่

3.1 กรรมการฝ่ายสวัสดิการเด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว

3.2 กรรมการฝ่ายสวัสดิการคนพิการ บุคคลไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ

3.3 กรรมการฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัย

3.4 กรรมการฝ่ายจัดหางานและอบรมอาชีพแรงงาน

หน้าที่ของกรรมการฝ่ายต่าง ๆ มีดังนี้

(1) จัดเก็บข้อมูลผู้มีปัญหาทางสังคมของหมู่บ้านตามแบบฟอร์มที่ราชการกำหนด
(ศสบ. 1 และ ศสบ. 2) โดยแยกประเภทเป็นกลุ่ม เด็ก เยาวชน สตรี คนชรา คนพิการ
คนยากไร้ ตลอดจนข้อมูลด้านแรงงาน

(2) สืบจากกลุ่มผู้ประสบปัญหาทางสังคม ปัญหาแรงงานและปรับปรุงข้อมูล
ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(3) จัดทำผังแสดงข้อมูลผู้มีปัญหาทางสังคม ข้อมูลด้านแรงงาน ตลอดจนสถิติ ข้อมูลอื่นๆ ของหมู่บ้าน ติดตั้งไว้ที่ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(4) บันทึกผลการดำเนินงานให้การช่วยเหลือผู้ทุกข์ยากเดือดร้อนของศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ไว้อย่างสม่ำเสมอ

(5) สรุปผลงานการช่วยเหลือผู้ขอรับการสงเคราะห์ของศูนย์ฯ ติดตั้งไว้ที่ศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(6) รายงานข้อมูลตามแบบ ศสบ. 1 และ ศสบ. 2 ให้สำนักงานแรงงานและ สวัสดิการสังคมจังหวัดทราบทุกครั้งที่มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

(7) จัดทำระเบียบขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ

(8) รับคำร้องทุกข์ของราษฎรผู้ประสบปัญหาเดือดร้อน

(9) ตรวจสอบรายละเอียดผู้ขอรับการสงเคราะห์ก่อนนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ

(10) นำเรื่องผู้รับการสงเคราะห์และตัวผู้รับการสงเคราะห์ เข้าสู่ที่ประชุม คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

(11) ดำเนินการให้การช่วยเหลือผู้ขอรับการสงเคราะห์ตามมติคณะกรรมการศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

(12) ติดตามผลการให้การช่วยเหลือผู้ขอรับการสงเคราะห์ ตามมติคณะกรรมการ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อพิจารณา

(13) รายงานผลการช่วยเหลือผู้รับการสงเคราะห์ ให้สำนักงานแรงงานและ สวัสดิการสังคมจังหวัดทราบอย่างสม่ำเสมอ

(14) ประสานงานหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ตลอดจนองค์กรภาคเอกชน และผู้มีจิตกุศล เพื่อให้การสงเคราะห์กลุ่มผู้ที่มีปัญหาทางสังคม อาทิ เช่น เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กยากจน เด็กกำพร้า สตรีหม้าย สตรีที่ประสบปัญหา ความทุกข์ยาก ครอบครัวผู้ยากไร้ คนชราไร้อุปการะ คนพิการ ผู้ประสบสาธารณภัย ตลอดจน ผู้ประสบปัญหาด้านแรงงาน ดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ได้รับ มอบหมายจากสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคม

4. เหมะญญิก มีหน้าทีดั่งต้อไปนี้

4.1 จัดทำบัญชีรับ – จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้ถูกต้องชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

4.2 เปิดบัญชีเงินฝากกองทุนศูนย์สงเคราะห์ฯ ไว้กับธนาคารโดยใช้ชื่อ เจ้าของบัญชีไม่น้อยกว่า 3 คน โดยพิจารณาจากคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

4.3 ควบคุมการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ ซึ่งต้องได้รับการเห็นชอบโดยมติคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และมีลายมือชื่อเจ้าของบัญชีร่วมเซ็นต์เบิกไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 คน

4.4 เก็บรักษาเงินสำรองจ่ายช่วยเหลือผู้ขอรับสงเคราะห์ไว้ได้ไม่เกิน 3,000 บาท

4.5 การพิจารณาให้การช่วยเหลือผู้ขอรับสงเคราะห์โดยเงินกองทุนศูนย์ฯ ต้องได้รับการเห็นชอบโดยมติคณะกรรมการศูนย์

4.6 การสงเคราะห์โดยการกู้ยืมเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ไม่ควรคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เป็นไปเพื่อการสงเคราะห์ผู้ยากไร้

4.7 แสวงหาทางระดมทรัพย์ากร เพื่อเพิ่มพูนกองทุนศูนย์สงเคราะห์ฯ โดยประสานองค์กรเอกชนผู้มีจิตกุศล ตลอดจนกลุ่ม หรือชมรมอาสาสมัครต่าง ๆ

4.8 รายงานการใช้จ่ายกองทุนศูนย์ฯ ให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดทราบทุกกระยะ 3 เดือน เพื่อทราบเป็นการตรวจสอบยืนยันการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้อง

4.9 จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อระดมเงินกองทุนและดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน

5 เลขานุการ มีหน้าทีดั่งต้อไปนี้

5.1 ประสานงานในคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

5.2 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้าน เกิดความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

5.3 จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ โดยสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อแสวงหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

5.4 จัดให้มีการประชุมชาวบ้านโดยสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการศูนย์ฯ และชาวบ้านเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

5.5 ประสานงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
หน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์การเอกชน ฯลฯ ตามที่ประธานกรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ มอบหมาย

5.6 จัดบันทึกการประชุมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ

แนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1. เงินที่กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ได้แก่

1.1 เงินที่ชาวบ้านหรือองค์กรเอกชนต่าง ๆ บริจาคเข้ากองทุนศูนย์ฯ

1.2 เงินที่ทางราชการให้การสนับสนุนกองทุนศูนย์ฯ 12,500 บาท

1.3 เงินที่คณะกรรมการศูนย์ฯ และชาวบ้านร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อหาเงิน
เข้ากองทุนศูนย์ฯ

1.4 ดอกเบี้ยกองทุนศูนย์ฯ ที่เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคาร หรือ ดอกเบี้ย
อันเกิดจากราษฎรกู้ยืมเงินจากกองทุนศูนย์ฯ

2. การเก็บรักษาเงินกองทุนศูนย์ฯ

2.1 ให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เปิดบัญชีเงินฝาก
กองทุน ศูนย์ฯ ไว้กับธนาคาร โดยมีผู้มีอำนาจไม่น้อยกว่า 3 คน ได้แก่ ประธานศูนย์ฯ 1 คน
ற்றுญิก 1คน

2.2 ให้ற்றுญิกของศูนย์ฯ เก็บรักษาเงินสดไว้เพื่อช่วยเหลือราษฎรกรณี
ฉุกเฉินได้ไม่เกิน 3,000 บาท

2.3 ให้ற்றுญิกจัดทำบัญชีเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
เพื่อแสดงรายละเอียดการรับ-จ่าย เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่เป็นปัจจุบัน
และสามารถตรวจสอบได้

3. การใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

3.1 การช่วยเหลือโดยให้เปล่าเมื่อคณะกรรมการศูนย์ฯ พิจารณาเห็นว่า
ราษฎรรายใดประสบปัญหาเดือดร้อนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น เด็ก สตรี คนชรา
คนพิการ ผู้ประสบสาธารณภัย หรือ คนที่มีปัญหาด้านแรงงาน คณะกรรมการฯ สามารถ
พิจารณาให้การช่วยเหลือแบบให้เปล่าได้ โดยจ่ายจากเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน

3.2 การให้กู้ยืมเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ ราษฎรที่ยากจนสามารถขอกู้เงิน
จากกองทุนศูนย์ฯ เพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพ ได้กำหนดระยะเวลาส่งคืนให้แน่นอน โดย
ไม่คิดดอกเบี้ยหรือคิดดอกเบี้ยตามแต่คณะกรรมการศูนย์ฯ จะพิจารณาเห็นสมควร

3.3 การสำรองจ่ายในกรณีที่ส่งเรื่องขอรับการสงเคราะห์ตามแบบสอบถามประวัติเบื้องต้นของผู้ขอรับการช่วยเหลือไปให้จังหวัดพิจารณา เมื่อได้รับการพิจารณาอนุมัติจากจังหวัดแล้วจึงทงตรงจ่ายได้ มิฉะนั้นอาจไม่ได้รับเงินชดให้คืนกองทุนศูนย์

3.4 การพิจารณาจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ ทุกครั้งให้นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ และถือมติเสียงข้างมากของที่ประชุม

3.5 การเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ฯ จากธนาคารต้องให้ผู้มีอำนาจเบิกเงินตามข้อ 2 ลงลายมือชื่อในใบเบิกเงินไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 และเมื่อได้นำเงินมอบให้ผู้ขอรับการสงเคราะห์แล้ว ให้ผู้รับเงินสงเคราะห์ลงลายมือในแบบฟอร์มรับเงินประเภทนั้น ๆ แล้วให้รับนำหลักฐานการจ่ายเงิน (ใบสำคัญรับเงิน) ส่งสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดภายใน 7 วัน

3.6 แนวทางการระดมเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เนื่องจากเงินกองทุนสำหรับผู้ด้อยโอกาสมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยเหลือ และพึ่งพาตนเองในหมู่บ้าน ดังนั้นเพื่อให้เงินกองทุนยังมีอยู่และพอเพียงจึงกำหนดแนวทางไว้ดังนี้

3.6.1 ขอรับบริจาคจากชาวบ้าน ผู้มีจิตกุศล ด้วยความสมัครใจ

3.6.2 จัดเลี้ยงอาหาร เลี้ยงน้ำชา ในหมู่บ้าน (เก็บเงิน)

3.6.3 จัดงานสังสรรค์ในหมู่บ้าน (รำวง ขายพวงมาลัย อาจเชิญข้าราชการในท้องถิ่น ส.ส. ส.จ. ร่วมเป็นเกียรติในงาน ซึ่งอาจได้รับเงินบริจาคสมทบ)

3.6.4 ฉายหนัง ขายขนม อาหารในงาน รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายส่งเข้ากองทุนศูนย์

3.6.5 ให้ชาวบ้านถือหุ้น หากทุนจัดตั้งร้านค้าสวัสดิการจำหน่ายสินค้า ราคาถูกดำเนินการโดยศูนย์ฯ มีปันผลสิ้นปี รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย ส่วนหนึ่งหักเข้ากองทุนศูนย์

บทที่ 3

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและระเบียบวิธีการประเมินผล

3.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การประเมิน " ประสิทธิภาพของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์" เพื่อต้องการจะทราบว่าการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้านนั้น ประสบผลสำเร็จหรือมีความล้มเหลว แล้วจะได้นำผลการประเมินไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ในการปรับปรุงหรือแก้ไขเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งประเด็นไปที่ตัวชี้วัดโครงสร้างองค์กร ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัญญิก เลขานุการ และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ว่ามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากน้อยแค่ไหนในการดำเนินงานและการบริหารเงินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยอาศัยหลักของเหตุและผล และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural - Functional Theory)
2. ความหมายของการประเมินผล
3. การประเมินผลแผนงานโครงการ

1) ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural - Functionat Theory) ²

แนวความคิดของกลุ่มโครงสร้างหน้าที่มองว่า ภายในสังคมมนุษย์นั้นมีการทำหน้าที่ (Function) ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (System) เพื่อความดำรงอยู่ของแต่ละสังคม ในการนี้ส่วนย่อยต่าง ๆ (Parts) หรือระบบย่อย (Subsystem) ต่าง ๆ ภายในสังคมจะปฏิบัติงานต่อเนื่องประสานสัมพันธ์กันเพื่อสู่ความมุ่งหมายสุดท้าย (Goal) ของแต่ละสังคม คือความอยู่รอด ซึ่งย่อหมายถึงความสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภาวะต่าง ๆ ภายในสังคมให้เหมาะสมกับการเวลาที่ผ่านไปด้วย และยังมีมองว่าสังคมเป็นระบบกระทำการชนิดหนึ่ง (An operating system) ซึ่งประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ (Subsystem) ระบบย่อยเหล่านี้จะทำหน้าที่ (Function) ในส่วนของตัวให้สอดคล้องกันไปกับการทำหน้าที่ของระบบย่อยอื่น ๆ อันส่งผลถึงความอยู่รอดและการสลายตัวได้

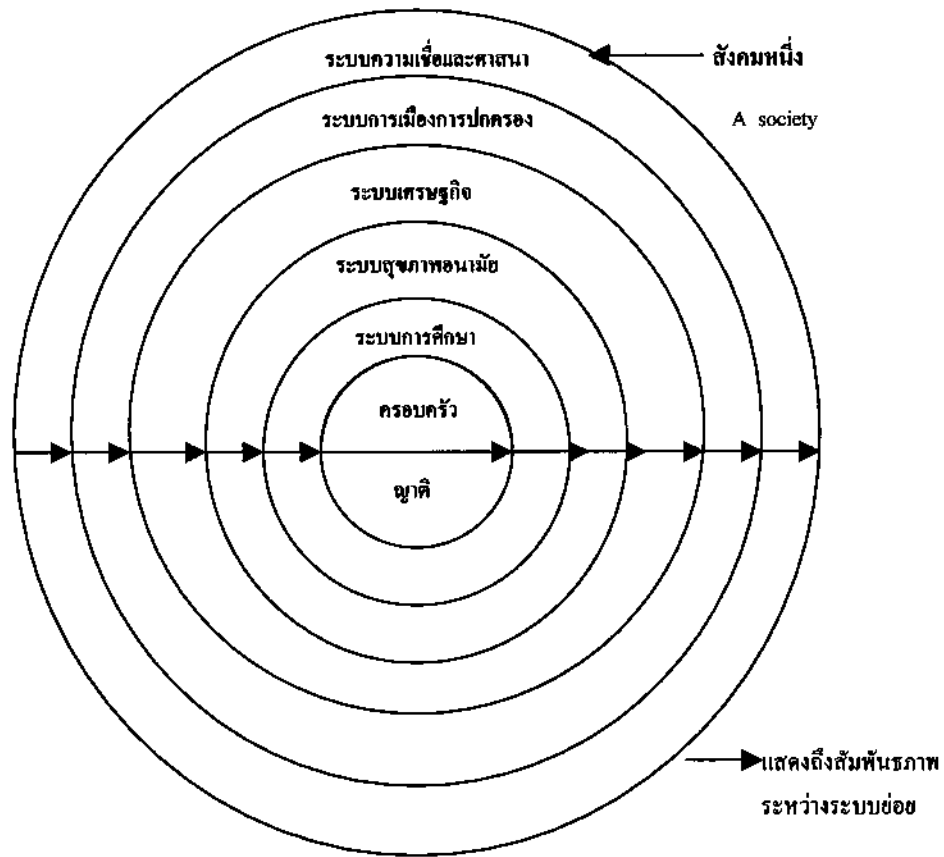
---

² รายงานการศึกษา คณะพัฒนาสังคม ภาคพิเศษ รุ่นที่ 8 ,ปัญหา ผลกระทบ และแนวทางแก้ไขในแรงงานอพยพต่างชาติ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2541

ระบบย่อยต่าง ๆ ของสังคมจะต้องปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามความถนัดเฉพาะของแต่ละส่วนให้ดีและต้องสัมพันธ์กับการทำงานของระบบย่อยอื่น ๆ ที่มีอยู่ภายในระบบใหญ่คือสังคมเป็นส่วนรวมด้วย มิฉะนั้นสังคมจะเกิดความยุ่งยาก ไร้สาระสาย และในที่สุดก็อาจสลายตัวได้

ระบบย่อย (Subsystems) สำคัญที่อยู่ในสังคมมนุษย์พิจารณาตามลักษณะอันเป็นความถนัดเฉพาะ (Specialization) ของกิจกรรมพอแบ่งออกได้ดังนี้

1. ระบบย่อยที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านครอบครัวและญาติพี่น้อง (Family & Kinship System)
  2. ระบบย่อยที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการให้การศึกษา อบรม (Education System)
  3. ระบบย่อยที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการป้องกันรักษา และบำรุงสุขภาพสมาชิกของสังคม (Health System)
  2. ระบบย่อยที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ (Economic System)
  3. ระบบย่อยที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง (Political System)
  6. ระบบย่อยที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านความเชื่อและศาสนา (Belief System)
- สัมพันธ์ภาพระหว่างระบบย่อยต่าง ๆ เหล่านี้อาจแสดงให้เห็นได้โดยย่อตามภาพเส้น (Diagram) ดังนี้

นักสังคมวิทยาชาวอเมริกันคือ ทาลคอตส ปาสันส์ (Talcott Parsons) มีผลงานการเขียนมากมาย แต่ที่ยอมรับกันทั่วไปว่าปาสันส์บรรลุความสำเร็จสมบูรณ์คือ The Social System (1951) ปาสันส์เห็นว่าระบบสังคมนั้นถ้าหากจะรักษาระบบให้อยู่ได้ ก็จะต้องทำหน้าที่ แก้ปัญหาที่สำคัญ ๆ เพื่อรักษาดุลยภาพ (Equilibrium) ไว้ 4 ประการ คือ

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบ (Goal Attainment) กล่าวคือระบบสังคมจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการเป็นระบบได้จะต้องไม่ขัดกับมูลเหตุจูงใจ ความประสงค์ และความสามารถของสมาชิกอย่างรุนแรง นอกจากนี้ระบบย่อยในสังคมจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสม่ำเสมอ หากไม่แล้วระบบใหญ่จะไม่สามารถอยู่รอดได้ เป้าหมายของระบบใหญ่นั้นจะต้องถูกถ่ายทอดและควบคุมให้สมาชิก ได้ยอมรับและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ นอกจากการคงอยู่ของระบบแล้ว อาจจะมีวัตถุประสงค์อื่นที่อาจจะเกิดขึ้น โดยระบบย่อยที่ทำหน้าที่กำหนด

2. การปรับตัว (Adaptation) เพราะระบบสังคมทั้งใหญ่และย่อยโดยที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ต้องพึ่งพาอาศัยกันตลอดจนมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นสิ่งแวดล้อมก็อาจจะเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเป็นที่ระบบจะต้องปรับตัว จึงเกิดปัญหาของการปรับตัวเข้าหาซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา ทั้งยังปรับให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมอีกด้วย

3. การผสมผสาน (Integration) ซึ่งหมายถึงความสามารถของระบบในอันที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างระบบย่อย ๆ ที่แตกต่างกันให้อยู่ภายในระบบใหญ่ รวมตลอดจนถึงการที่จะให้สมาชิกแต่ละคน ได้ผนวกผสานเข้าไปในระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสะสมและการสร้างสรรค์พลัง (Latency) หมายถึง ระยะเวลาหลังจากที่ระบบการทำงานได้บรรลุจุดหมายปลายทางไปแล้ว แต่แต่ละครั้งจะต้องมีช่วงการเสริมสร้างการฟื้นฟู การบำรุง รวมทั้งการขจัดข้อขัดข้อง อันสืบเนื่องจากการทำหน้าที่ของระบบและค่านิยมที่จำเป็น ต่อการทำงานต่อไปของระบบ จึงเกิดภาวะแห่งการสะสมและสร้างสรรค์เพื่อให้แน่ใจว่า หน่วยกระทำการจะสามารถบรรลุจุดหมายปลายทางต่อไปด้วยดี

ตามความหมายของทฤษฎีนี้ ถือได้ว่า ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นสังคมรูปแบบหนึ่งที่ทำหน้าที่อย่างมีระบบ มีระเบียบแบบแผน (Formal Organization) มีโครงสร้างของการบริหาร มีระเบียบการข้อบังคับและกติกากฎชุมชน โดยมีคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านฝ่ายต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในระบบย่อยในการช่วยเหลือราษฎรผู้ตกทุกข์ได้ยาก ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และคนชรา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ทางราชการกำหนดไว้ กลไกต่าง ๆ ของระบบย่อยได้ทำหน้าที่ภายใต้บริบทของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน อาจจะมี ความแตกต่างกันในเรื่องวิธีการ และการจัดการ ทำให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีลักษณะของความสำเร็จไม่เท่ากัน เมื่อวิเคราะห์ตามหน้าที่โครงสร้างหน้าที่ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าระบบย่อยต่าง ๆ ซึ่งเปรียบเสมือนกลไกผลักดันต่างทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์ ทำให้ภาพรวมการทำงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การศึกษาถึงการประเมินผลจึงเป็นมาตรการหนึ่งในการตรวจสอบค้นหาข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามโครงการในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา

2) ความหมายของการประเมินผล ³

มีผู้ให้คำนิยามของ “ การประเมินผล ” ไว้หลายอย่าง ดังนี้

“ การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่พิจารณาว่าได้มีการทำอะไรสำเร็จไปบ้าง ในสิ่งที่กำหนดไว้ว่าจะทำให้สำเร็จ ผลที่ได้รับดีหรือไม่ดีอย่างไร ” (Boyle)

“ การเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Objectives) กับผลที่ปรากฏ (Evidence) จากการปฏิบัติงานตามแผน โดยมีหลักเกณฑ์ (Criteria) สำหรับการตัดสินใจ ” (Leagan)

“ การรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลนั้น เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา ” (Cronbach)

“ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นด้วยมาตรา ที่มีค่าน้ำหนักเป็นเกณฑ์ที่เลือกจากจุดมุ่งหมายของโครงการ ” (Seriven)

“ กระบวนการรวบรวมข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) แล้วสรุปผลพิจารณาตัดสินใจ ” (Frutchey)

นอกจากนี้ STAKE ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นการบรรยายและตัดสินใจคุณค่า (Descriptive and judgement)

กล่าวโดยสรุป การประเมินผล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ความหมาย ข้อเท็จจริงของโครงการ อย่างเป็นระบบ เพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับคุณค่าของโครงการ และการปรับปรุงเพิ่มคุณภาพ และประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น การประเมินผลคล้ายคลึงกับการวิจัยในแง่กระบวนการกระทำ แต่ต่างกันที่วัตถุประสงค์และการใช้สอย หรือการประเมินผล ไม่ได้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อการสร้างทฤษฎี สำหรับอธิบายปรากฏการณ์ แต่เพื่อการทดสอบในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่า การประเมินผลจะไม่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ เพียงแต่ว่า เน้นในเรื่องการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน ก็มีประโยชน์ต่อการวินิจฉัยสั่งการ (Weiss)

---

³ จีรพรรณ กาญจนจิตตรา, การพัฒนาชุมชน. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง)

3) การประเมินผลแผนงานโครงการ

อาจแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. การประเมินผลสรุปของโครงการ (Summative evaluation) เป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายของโครงการนั้น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่าสำเร็จหรือไม่สำเร็จ มักจะเป็นโครงการที่เกือบดำเนินการเสร็จแล้ว หรือเสร็จสิ้นแล้วให้ดำเนินการประเมินผล เพื่อตรวจสอบระดับความสำเร็จของโครงการ เพื่อการตัดสินใจดังนี้

- 1.1 เพื่อที่จะดำเนินหรือยุบเลิกโครงการ
- 1.2 เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน และกระบวนการทำงานของโครงการ
- 1.3 เพื่อเพิ่มหรือลดยุทธวิธี และเทคนิคเฉพาะสำหรับโครงการ
- 1.4 เพื่อที่จะสร้างโครงการที่คล้ายคลึงกันนั้นไปใช้ในท้องถิ่นอื่น ๆ
- 1.5 เพื่อจะแจกแจงจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมระหว่างโครงการ ที่ต้องการ

ทั้งหลาย

- 1.6 เพื่อจะยอมรับหรือปฏิเสธแนวทางหรือทฤษฎีที่โครงการนำมาใช้

2. การประเมินผลปฏิบัติงานของโครงการ (Formative evaluation)

เป็นการประเมินผลในทุกขั้นตอนของโครงการ ซึ่งจะต้องทำตั้งแต่ก่อนดำเนินการตามโครงการ โดยแบ่งวัตถุประสงค์ใหญ่ของโครงการออกเป็นตอน ๆ และประเมินดูว่า โครงการที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในตอนนั้น ๆ หรือไม่ การประเมินผลแบบนี้จึงเป็นการทำให้รู้สึกถึงการดำเนินการของโครงการว่า สำเร็จมากน้อยแค่ไหนในแต่ละขั้นตอน หากประเมินผลออกมาแล้วว่ามีปัญหาและอุปสรรค ก็สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ทัน่วงที การประเมินผลการปฏิบัติงาน จะใช้เพื่อประเมินผลสิ่งต่อไปนี้

- 4.1 ทบทวนแผนของโครงการ
- 4.2 การสร้างแผนของโครงการ
- 4.3 การกำหนดตารางเวลาการประเมินผลให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน
- 4.4 การเตรียมข้อมูลที่จะเป็นข่าวสารสำหรับการรายงาน และเสนอแนะสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ

การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ

- 4.5 การแนะนำแนวทางปรับปรุง การแก้ไขปัญหาและการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ

ตามโครงการ

นักวิชาการหลายท่านต่างเห็นพ้องต้องกันว่า คำว่า “ประสิทธิผล” คือหัวใจของการประเมินผล เช่น Greenberg & Mattion (1995) และ Jane (1961) ได้จำกัดความหมายไว้เพียงการติดตามผลการปฏิบัติซึ่งมุ่งวัดการบรรลุถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3.2 ระเบียบการประเมิน

3.2.1 วิธีการและอุปกรณ์

ผู้ทำการประเมินใช้วิธีการโดยการใช้แบบสอบถาม ในการประเมินประสิทธิภาพของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจากแนวคิดและทฤษฎีในการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามและกำหนดรูปแบบวิธีการประเมินจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ โดยแยกออกเป็นข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ
2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจำนวน 10 ข้อ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทภารกิจของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ผ่าน

มาจำนวน 23 ข้อ

3.2.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมายและการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

ในการประเมินประสิทธิภาพของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือและมีกลุ่มเป้าหมายเป็นคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เช่น ประธาน รองประธาน กรรมการ เภรัญญิก เลขานุการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในทุกอำเภอและกิ่งอำเภอของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยวิธีการสุ่มเป้าหมาย จำนวน 195 หมู่บ้าน จากหมู่บ้านที่ได้ประกาศให้มีศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน 413 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 47.21 ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.2.3 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลผู้ทำการประเมิน ได้ประสานขอความร่วมมือพัฒนาการอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกอำเภอในจังหวัด ในการแจกแบบสอบถาม ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในวันประชุมประจำเดือนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้ประเมินได้วิเคราะห์ โดยการใช้ตาราง และคิดคำนวณเป็นค่าร้อยละ และการบรรยายสรุปผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

จากการรวบรวมแบบสอบถามการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 195 ศูนย์ ผู้ประเมินได้แสดงผลการประเมิน โดยการใช้ตาราง และคิดคำนวณเป็นร้อยละเพื่อเปรียบเทียบให้เห็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ข้อที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น

ลำดับที่	ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น	จำนวน	ร้อยละ
1.	ชาย	183	93.85
2.	หญิง	12	6.15
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชายร้อยละ 93.85 หญิงร้อยละ 6.15

ข้อที่ 2 ท่านจบการศึกษา

ลำดับที่	ท่านจบการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1.	ป.4	62	31.79
2.	ป.6	28	14.36
3.	ม.3	42	21.54
4.	ม.6	48	24.62
5.	ปวช.	4	2.05
6.	ปวส.	1	0.51
7.	ป.ตรี	4	2.05
8.	อื่น ๆ	6	3.08
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ป.4 ร้อยละ 31.79 รองลงมาร้อยละ 24.62 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 51.54 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.36 จบการศึกษาระดับ ป.6 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้หรือจบการศึกษาระดับ ป.4 รองลงมาจบการศึกษาระดับ ม.6 และ ม.3 ตามลำดับ

ข้อที่ 3 ปัจจุบันท่านอายุ

ลำดับที่	ปัจจุบันท่านอายุ	จำนวน	ร้อยละ
1.	21 – 30	4	2.05
2.	31 – 40	39	20.00
3.	41 – 50	80	41.02
4.	51 – 60	66	33.85
5.	60 ปีขึ้นไป	6	3.08
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 41.02 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี ร้อยละ 33.85 อายุระหว่าง 31 – 40 ร้อยละ 20.00 อายุ 60 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 3.08 และอายุระหว่าง 21 – 30 ปี ร้อยละ 2.05 ตามลำดับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน

ข้อที่ 4 ขณะนี้ท่านดำรงตำแหน่งใดในศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ลำดับที่	ขณะนี้ท่านดำรงตำแหน่งใดในศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	จำนวน	ร้อยละ
1.	ประธาน	153	78.46
2.	รองประธาน	10	5.13
3.	กรรมการ	14	7.18
4.	เหรัญญิก	2	1.02
5.	เลขานุการ	6	3.08
6.	อื่น ๆ (ระบุ)	10	5.13
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 4 . ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 78.46 เป็นประธานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน รองลงมาเป็นกรรมการร้อยละ 7.18 รองประธานและอื่น ๆ เช่น กรรมการหมู่บ้าน อสม. ร้อยละ 5.13 เลขานุการร้อยละ 3.08 และเหรัญญิกร้อยละ 1.02 ตามลำดับ

ข้อที่ 5 ท่านมีประสบการณ์การทำงานในศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นระยะเวลา

ลำดับที่	ท่านมีประสบการณ์การทำงานในศสพ. เป็นระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
1.	0 – 1	18	9.23
2.	1 – 2	22	11.28
3.	2 – 3	20	10.26
4.	3 – 4	39	20.00
5.	4 ขึ้นไป	96	49.23
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 5 ประสบการณ์ในการทำงานในศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 49.23 มีประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 20.00 มีประสบการณ์ 3 – 4 ปี ร้อยละ 11.28 มีประสบการณ์ 1 – 2 ปี ร้อยละ 10.26 มีประสบการณ์ 2 – 3 ปี และร้อยละ 9.23 มีประสบการณ์ 0 – 1 ปี

ข้อที่ 6 ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งเป็น

ลำดับที่	ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งเป็น	จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้ใหญ่บ้าน	143	73.33
2.	กำนัน	16	8.21
3.	สมาชิก อบต.	3	1.54
4.	อื่น ๆ	33	16.92
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 6 ตำแหน่งทางราชการที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 73.33 เป็นผู้ใหญ่บ้าน รองลงมาร้อยละ 16.92 เป็นผู้ดำรงในตำแหน่งอื่น ๆ เช่น กรรมการหมู่บ้าน อสม. เป็นต้น ร้อยละ 8.21 เป็นกำนัน ร้อยละ 1.54 เป็นสมาชิก อบต.

ข้อที่ 7 ท่านมีความรู้ความเข้าใจในงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด

ลำดับที่	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	จำนวน	ร้อยละ
1.	มาก	22	11.30
2.	ปานกลาง	157	80.51
3.	น้อย	10	5.12
4.	น้อยมาก	5	2.56
5.	ไม่มีความรู้เลย	1	0.51
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 7 ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ร้อยละ 80.51 มีความรู้ปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 11.30 มีความรู้มาก ร้อยละ 5.12 มีความรู้น้อยร้อยละ 2.56 มีความรู้้น้อยมาก และร้อยละ 0.51 ตอบว่าไม่มีความรู้เลย

จะเห็นได้ว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กรรมการศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นชาย มีตำแหน่งทางราชการคือเป็นผู้ใหญ่บ้าน มีความรู้ระดับ ป.4 เป็นส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจในงานศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้านพอสมควร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน

ข้อที่ 1 ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้านแห่งนี้ ตั้งมาแล้วกี่ปี

ลำดับที่	ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน แห่งนี้ ตั้งมาแล้วกี่ปี	จำนวน	ร้อยละ
1	1 – 5 ปี	102	52.30
2	6 – 10 ปี	74	37.95
3	11 – 15 ปี	9	4.62
4	อื่น ๆ (จำไม่ได้ หรือน้อยกว่า 1 ปี)	10	5.13
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 1 ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้านในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่ตั้งมาแล้วประมาณ 1 – 5 ปี คือร้อยละ 52.30 รองลงมา 6 – 10 ปี ร้อยละ 37.95 มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 4.62 และอื่น ๆ ร้อยละ 5.13 (เหตุผลของการตอบคำถามอื่น ๆ นั้น อาจจะมาจากกรรมการไม่ทราบว่าศูนย์ได้ดำเนินการจัดตั้งมากี่ปีแล้ว หรืออาจจะไม่แน่ใจก็ได้) จะเห็นว่าส่วนใหญ่ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยังอยู่ระหว่างเริ่มต้นมีอายุความยาวนานในการจัดตั้งไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินนโยบายโครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้านตั้งแต่ปีงบประมาณ 2531 เป็นต้นมา จึงยังไม่สามารถปฏิบัติงานของศูนย์ให้บังเกิดผลสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะ

เห็นควรจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการทบทวนบทบาท หรืออบรมให้ความรู้ แก่คณะกรรมการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ทุกฝ่ายให้มีความเข้าใจในภารกิจ ความรับผิดชอบและบทบาทความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยแยกกลุ่มประเภทความรับผิดชอบ (Group training) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อที่ 2 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแห่งนี้มีที่ทำการถาวรหรือไม่

ลำดับที่	ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน แห่งนี้มีที่ทำการถาวรหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	มี	114	58.46
2	ไม่มี	57	29.23
3	กำลังดำเนินการ	24	12.31
รวม		195	100

ข้อที่ 3 ถ้ามีที่ทำการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นการถาวรแล้ว ตั้งอยู่ที่ไหน

ลำดับที่	ถ้ามีที่ทำการศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้านเป็นการถาวรแล้ว ตั้ง อยู่ที่ไหน	จำนวน	ร้อยละ
1	ศาลาประชาคมหมู่บ้าน	50	43.86
2	บ้านผู้ใหญ่บ้าน / บ้านกำนัน	55	48.25
3	ศาลาวัด	2	1.75
4	ศาลเจ้า	1	0.88
5	อื่น ๆ	6	5.26
รวม		114	100

จากตารางข้อที่ 2,3 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.46 มีที่ทำการถาวรแล้ว ร้อยละ 29.23 ยังไม่มีที่ทำการถาวร และร้อยละ 12.31 อยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งที่ทำการส่วนใหญ่ ร้อยละ 28.20 อยู่ที่บ้านของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน รองลงไปคือ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน และอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

เรื่องสถานที่หรือที่ทำการถาวร ไม่ใช่ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการมากนัก แต่หากศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ที่มีที่ทำการถาวรแล้ว ควรให้ศูนย์ฯนั้นจัดทำป้ายชื่อ และป้ายแสดงรายชื่อคณะกรรมการศูนย์ฯ ข้อมูลคนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมอื่น ๆ

ข้อที่ 4 ปัจจุบันศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแห่งนี้มีเงินกองทุนศูนย์เหลืออยู่เท่าใด

ลำดับที่	ปัจจุบันศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแห่งนี้มีเงินกองทุนศูนย์เหลืออยู่เท่าใด	จำนวน	ร้อยละ
1	ยังไม่ได้รับเงินอุดหนุน	14	7.18
2	ไม่มีเงินเหลือในกองทุนแล้ว	8	4.10
3	เหลืออยู่น้อยกว่า 12,500 บาท	52	26.66
4	เหลืออยู่มากกว่า 12,500 บาท	60	30.77
5	เหลืออยู่เท่าเดิม คือ 12,500 บาท	46	23.59
6	อื่น ๆ	15	7.70
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 4 ปัจจุบันศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเงินกองทุนศูนย์เหลืออยู่มากกว่า 12,500.-บาท ร้อยละ 30.77 มีเหลือน้อยกว่า 12,500.-บาท ร้อยละ 26.66 เหลืออยู่เท่าเดิมร้อยละ 23.59 ยังไม่ได้รับเงินอุดหนุน ร้อยละ 7.18 ไม่มีเงินเหลือในกองทุนแล้ว ร้อยละ 4.10 และอื่น ๆ ร้อยละ 7.70 จะเห็นได้ว่าเงินที่ทางราชการอุดหนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ศูนย์ละ 12,500.-บาท นั้น บางศูนย์ได้ดำเนินการจัดหาเพิ่มเติม บางศูนย์ไม่ได้ใช้เงินทำให้เงินเหลืออยู่เท่าเดิม อาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจเรื่องการใช้เงินดังกล่าว ทำให้ไม่กล้าใช้เงิน บางศูนย์ใช้เงินจนหมดจนไม่มีเงินเหลือในกองทุนและยังมีได้ติดตามนำกลับมา

ข้อเสนอแนะ

เห็นควรติดตามประเมินผลเรื่องการใช้เงินของกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน อย่างจริงจังและจัดอบรมทบทวนความรู้ความเข้าใจในการใช้จ่ายเงินกองทุนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์

ข้อที่ 5 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแห่งนี้มีกรรมการศูนย์ฯจำนวนกี่คน

ลำดับที่	ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแห่งนี้มีกรรมการศูนย์ฯ จำนวนกี่คน	จำนวน	ร้อยละ
1.	2 – 4 คน	7	3.59
2.	5 – 15 คน	171	87.69
3.	มากกว่า 15 คน	1	0.51
4.	อื่น ๆ	16	8.21
รวม		195	100

ข้อที่ 6 กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ทั้งหมดนี้ได้รับการแต่งตั้งด้วยวิธีการอย่างไร

ลำดับที่	กรรมการศูนย์ฯสงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ทั้งหมดนี้ได้รับการแต่งตั้งด้วยวิธีการอย่างไร	จำนวน	ร้อยละ
1	ประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันเลือกมาให้เป็นกรรมการศูนย์	85	43.59
2	ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน เป็นผู้คัดเลือกให้เป็นกรรมการศูนย์	87	44.62
3	กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เข้าเป็นกรรมการศูนย์ฯ เอง	13	6.67
4	อื่น ๆ	10	5.12
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 5,6 จำนวนคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัด ประจวบฯ ผลจากการสำรวจอยู่ระหว่าง 5 – 15 คน (ตามระเบียบกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ.2544) ร้อยละ 87.69 จำนวนที่น้อยกว่า 5 คนและที่เกินกว่า 15 คน ร้อยละ 4.10 ซึ่ง ไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง ด้วยวิธีการโดยประชาชนในหมู่บ้านและที่ผู้ใหญ่บ้าน/กำนันเป็นผู้คัดเลือก ร้อยละ 43.59 และ 44.62 ตามลำดับ และกรรมการเสนอเข้าเป็นกรรมการศูนย์ฯเอง ร้อยละ 6.67 จะเห็นได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง แต่การคัดเลือกยังอยู่ที่ผู้นำหมู่บ้านเสียเป็นส่วนใหญ่ อาจ เป็นเพราะว่าจุดกำเนิดของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ราชการเป็นผู้กำหนดปัญหา

ลงไป ทำให้ไม่ได้มีการเตรียมชุมชนให้เกิดความพร้อมเท่าที่ควร การคัดเลือกจึงถูกกำหนดจากคนเพียงไม่กี่คน

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องจำนวนกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตามระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2544 และต้องมีการปรับแก้ให้ถูกต้องด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด พร้อมทั้งให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ฯ ด้วย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเองต้องเข้าไปเสริมสร้างบทบาทขององค์กรประชาชน (ชาวบ้าน) ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อที่ 7 กรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ ได้มีการประชุมกันเพื่อกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ แล้วหรือยัง

ลำดับที่	กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ได้มีการประชุมกันเพื่อกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ แล้วหรือยัง	จำนวน	ร้อยละ
1.	มีการประชุมกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของศูนย์แล้ว	136	69.74
2.	ไม่มีการประชุมกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของศูนย์	47	24.10
3.	อื่น ๆ	12	6.16
รวม		195	100

ข้อที่ 8 ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านประชุมกำหนด มีอะไรบ้าง

ลำดับที่	ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กรรมการศูนย์ ประชุม กำหนดมีอะไรบ้าง	จำนวน	ร้อยละ
1.	มีระเบียบการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ	96	64.87
	ไม่มีระเบียบการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ	40	27.02
2.	มีระเบียบการประชุมกรรมการศูนย์ฯ	80	54.05
	ไม่มีระเบียบการประชุมกรรมการศูนย์ฯ	56	37.84
3.	มีระเบียบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนต่าง ๆ	105	70.94
	ไม่มีระเบียบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนต่าง ๆ	31	20.95
4.	อื่น ๆ	12	8.11
รวม		148	286.78

จากตารางข้อที่ 7, 8 กรรมการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบฯ ได้มีการประชุมเพื่อกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของศูนย์แล้วร้อยละ 69.74 แต่ศูนย์ที่ยังไม่มี การประชุมเพื่อกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์และด้วยเหตุผลอื่น ๆ ร้อยละ 30.26 ซึ่งจะเห็นได้ว่ามี จำนวนไม่น้อย ทำให้ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ในปัจจุบัน และศูนย์ที่ได้มีการประชุมแล้ว ก็ไม่อาจจะไปถึงประสิทธิภาพของการประชุมได้เท่าที่ควร ร้อยละ 69.74 กรรมการศูนย์สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการประชุมเพื่อกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์การ ดำเนินงาน เรื่องที่มีการประชุมส่วนใหญ่เป็นเรื่องการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ความช่วย เหลือผู้ประสบความเดือดร้อนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นเรื่องการเบิกจ่ายเงินกองทุน ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และการกำหนดระเบียบการประชุม

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความสำคัญ และควรขอความร่วมมือศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หรืออาจส่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวเพื่อให้การประชุมเกิดประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะความเข้าใจเรื่องการจัดทำระเบียบวาระการประชุม การจดยางงานการประชุม การรายงานการพิจารณาหรือเสนอความคิดเห็นร่วมกัน เป็นต้น

ข้อที่ 9 คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแห่งนี้ มีการแบ่งหน้าที่หรือแบ่งงานกันทำหรือไม่ อย่างไร

ลำดับที่	คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแห่งนี้ มีการแบ่งหน้าที่หรือแบ่งงานกันทำหรือไม่ อย่างไร	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่มีการแบ่งหรือมอบหมายงานให้กรรมการแต่ละคนทำ	52	26.67
2	มีการแบ่งงานหรือมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนรับผิดชอบ	121	62.05
3	อื่น ๆ	22	11.28
รวม		195	100

ข้อที่ 10 คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้แบ่งงานกันทำครบทุกฝ่ายหรือไม่ (ฝ่ายสวัสดิการเด็ก สตรี เยาวชน ฝ่ายสวัสดิการคนพิการ ฝ่ายสวัสดิการผู้ประสพภัย ฝ่ายสวัสดิการฝึกอาชีพ ฝ่ายสำรวจข้อมูล เก็บข้อมูล)

ลำดับที่	คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้แบ่งงานกันทำครบทุกฝ่ายหรือไม่ (ฝ่ายสวัสดิการเด็ก สตรี เยาวชน ฝ่ายสวัสดิการคนพิการ ฝ่ายสวัสดิการผู้ประสพภัย ฝ่ายสวัสดิการฝึกอาชีพ ฝ่ายสำรวจข้อมูล เก็บข้อมูล)	จำนวน	ร้อยละ
1	มีครบทุกฝ่าย	106	54.36
2	มีไม่ครบทุกฝ่าย	64	32.82
3	อื่น ๆ	25	12.82
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 9,10 คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในจังหวัดประจวบฯ มีการแบ่งงานกันทำหรือมีการมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนรับผิดชอบ ร้อยละ 62.05 ไม่มีการแบ่งหรือมอบหมายงาน ร้อยละ 26.67 และไม่มีความชัดเจนในเรื่องนี้ ร้อยละ 11.28 จะเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ของกรรมการอาจอยู่เฉพาะบุคคล โดยเฉพาะผู้มีบทบาทและอำนาจทางโครงสร้าง ทำให้กรรมการบางคนไม่ได้ทำหน้าที่หรือมีบทบาทเท่าที่ควร มีกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน บางแห่งไม่ทราบแม้กระทั่งการได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการด้วยซ้ำไป ในส่วนที่มีการแบ่งงานกันทำหรือมีการมอบหมายงานให้รับผิดชอบ ร้อยละ 54.36 มีครบทุกฝ่าย(ฝ่ายสวัสดิการเด็กสตรีและเยาวชน / ฝ่ายสวัสดิการคนพิการ / ฝ่ายสวัสดิการผู้ประสพภัย / ฝ่ายสวัสดิการฝึกอาชีพและฝ่ายสำรวจข้อมูลเก็บข้อมูล) ร้อยละ 32.82 มีไม่ครบทุกฝ่าย และอื่น ๆ หรือไม่มีความชัดเจน ร้อยละ 12.82

ข้อเสนอแนะ

ให้ความสำคัญและควรขอความร่วมมือศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จัดให้มีการประชุมแบ่งงานตามโครงสร้างที่แน่นอนครอบคลุมการทำงานทุกส่วน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเข้มแข็ง

ตอน 3 บทบาทภารกิจของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อที่ 1 ในรอบปีที่ผ่านมากรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีการประชุม คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหรือไม่

ลำดับที่	ในรอบปีที่ผ่านมากรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีการประชุมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	มีการประชุมเป็นบางครั้ง	131	67.18
2	มีการประชุมทุกเดือน	32	16.41
3	ไม่มีการประชุม	27	13.85
4	อื่น ๆ	5	2.56
รวม		195	100

ข้อที่ 2 ถ้ามีการประชุมในรอบปีที่ผ่านมา มีกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เข้าร่วมประชุมจำนวน.....คน

ลำดับที่	ถ้ามีการประชุมในรอบปีที่ผ่านมา มีกรรมการศูนย์ฯ เข้าร่วมประชุมจำนวน	จำนวน	ร้อยละ
1.	2- 4 คน	16	9.52
2.	5 – 15 คน	151	89.88
3.	มากกว่า 15 คน	1	0.60
รวม		168	100

ข้อที่ 3 การประชุมในรอบปีที่ผ่านมากรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีการจัดบันทึกการประชุมหรือไม่

ลำดับที่	การประชุมในรอบปีที่ผ่านมากรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีการจัดบันทึกการประชุมหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	มี	84	50.00
2	ไม่มี	73	43.45
3	อื่น ๆ	11	6.55
รวม		168	100

จากตารางข้อที่ 1,2,3 ในรอบปีที่ผ่านมากรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่มีการประชุมกันเป็นบางครั้ง ถึงร้อยละ 67.18 มีการประชุมทุกเดือนเพียงร้อยละ 16.41 และไม่มีการประชุมถึงร้อยละ 13.85 ซึ่งการประชุมดังกล่าว ร้อยละ 50 หรือครึ่งหนึ่ง มีการจัดบันทึกการประชุม ร้อยละ 43.45 ไม่มีการจัดบันทึกการประชุม สำหรับจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5 - 9 คน จากคณะกรรมการทั้งหมด 5 – 15 คน

ข้อเสนอแนะ

ให้ความสำคัญและส่งเสริมการจดบันทึกการประชุม เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการของศูนย์ ทั้งศูนย์ที่มีการจดบันทึกการประชุมอยู่แล้วก็ขอให้มีความถูกต้องต่อเนื่อง และศูนย์ที่ไม่มีการจดบันทึกการประชุมก็ควรส่งเสริมให้มีการจดบันทึกการประชุมต่อไป

ข้อที่ 4 เรื่องที่กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านประชุมส่วนมากเป็นเรื่องอะไร

ลำดับที่	เรื่องที่กรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯประชุมส่วนมากเป็นเรื่องอะไร	จำนวน	ร้อยละ
1.	การใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์	54	32.14
2.	การสำรวจการฝึกอาชีพต่าง ๆ	26	15.48
3.	การหาเงินสมทบเข้ากองทุนศูนย์	33	19.64
4.	การติดตามผลการทำงานของกรรมการ	24	14.29
5.	การช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อนในหมู่บ้าน	113	67.26
6.	การจัดทำบัญชีต่าง ๆ ของศูนย์	26	15.48
7.	การสำรวจหรือเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกเลิกจ้างว่างงาน ผู้เดือดร้อนในหมู่บ้าน	33	19.64
8.	อื่น ๆ	17	10.12
รวม		168	194.05

จากตารางข้อที่ 4 เรื่องที่กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบฯ ประชุมกันเริ่มจาก เรื่องการช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อนในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นเรื่องการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ การจัดหาเงินเข้ากองทุนศูนย์ฯ การสำรวจหรือเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกเลิกจ้างว่างงาน ผู้เดือดร้อนในหมู่บ้าน การจัดทำบัญชีต่าง ๆ ของศูนย์ฯ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามลำดับ

ข้อที่ 5 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีวัตถุประสงค์และระเบียบการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์หรือไม่

ลำดับที่	ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีวัตถุประสงค์และระเบียบการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์หรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	มี	131	67.18
2	ไม่มี	43	22.05
3	อื่น ๆ	21	10.77
รวม		195	100

ข้อที่ 6 ในรอบปีที่ผ่านมาการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นไปตามวัตถุประสงค์และระเบียบที่กำหนดให้หรือไม่

ลำดับที่	ในรอบปีที่ผ่านมาการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นไปตามวัตถุประสงค์และระเบียบที่กำหนดให้หรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1.	เป็นไปตามวัตถุประสงค์	109	71.71
2.	ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์	7	4.61
3.	ไม่แน่ใจ	13	8.55
4.	อื่น ๆ	23	15.13
รวม		152	100

จากตารางข้อที่ 5,6 ร้อยละ 67.18 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการกำหนดระเบียบและวัตถุประสงค์ในการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ ร้อยละ 22.05 ไม่มีการกำหนดระเบียบฯ และร้อยละ 10.77 เป็นเรื่องอื่น ๆ ซึ่งการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จากศูนย์ฯ จำนวน 131 ศูนย์ ที่มีการกำหนดระเบียบและวัตถุประสงค์ชัดเจนนั้น มีศูนย์ที่ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จำนวน 109 ศูนย์ หรือร้อยละ 71.71 ซึ่งดูจากตัวเลขนับว่าเป็นที่น่าพอใจยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

ขอความร่วมมือศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ที่ยังไม่มีกำหนดระเบียบและกรอบการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ ให้มีการกำหนดระเบียบฯ ดังกล่าวขึ้น เพื่อจะได้สามารถบริหารจัดการเงินกองทุนศูนย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อที่ 7 ในรอบปีที่ผ่านมาการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ทุกครั้งต้องขอความเห็นจากกรรมการศูนย์ฯ ทุกฝ่ายหรือไม่

ลำดับที่	ในรอบปีที่ผ่านมาการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทุกครั้งต้องขอความเห็นจากกรรมการศูนย์ฯ ทุกฝ่ายหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่มี	22	11.28
2	มีเป็นบางครั้ง	34	17.43
3	ทุกครั้งที่มีการเบิกจ่ายเงิน	94	48.21
4	ไม่แน่ใจ	17	8.72
5	อื่น ๆ	28	14.36
รวม		195	100

ข้อที่ 8 ในรอบปีที่ผ่านมา มีการลงรายการรับ - จ่ายเงินทุกครั้งที่มีการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหรือไม่

ลำดับที่	ในรอบปีที่ผ่านมา มีการลงรายการรับ - จ่ายเงินทุกครั้งที่มีการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่มี	48	24.62
2	มีทุกครั้งที่มีการรับ - จ่ายเงิน	88	45.13
3	มีบางครั้ง	13	6.67
4	ไม่แน่ใจ	24	12.30
5	อื่น ๆ	22	11.28
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 7,8 ในรอบปีที่ผ่านมาการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ มีการขอความเห็นจากคณะกรรมการทุกครั้งที่มีการเบิกจ่ายเงิน ร้อยละ 48.21 มีเป็นบางครั้ง ร้อยละ 17.43 ไม่มี ร้อยละ 11.28 ไม่แน่ใจและอื่น ๆ ร้อยละ 23.08 ซึ่งใกล้เคียงกับได้มีการลงรายการรับ - จ่ายเงินทุกครั้งที่มีการเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ ร้อยละ 45.13 มีการลงรายการเป็นบางครั้งเพียง ร้อยละ 6.67 ไม่มีการลงรายการรับ - จ่ายเงิน ร้อยละ 24.62 ไม่แน่ใจและอื่น ๆ ร้อยละ 23.58

ข้อเสนอแนะ

ชี้แจงทำความเข้าใจแก่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ถึงความสำคัญของการขอความเห็นชอบจากมติที่ประชุม การลงรายการรับ - จ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ ทุกครั้ง เพื่อจะได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯที่ตั้งไว้

ข้อที่ 9 เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ที่ได้รับการจัดสรรเป็นเงิน 12,500.-บาท ไม่เพียงพอกับการช่วยเหลือราษฎรในหมู่บ้าน กรรมการศูนย์ฯ ได้ดำเนินการเพื่อหาเงินสมทบเข้ากองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านอีกหรือไม่

ลำดับที่	เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ที่ได้รับการจัดสรรเป็นเงิน 12,500 บาท ไม่เพียงพอกับการช่วยเหลือราษฎรในหมู่บ้าน กรรมการศูนย์ฯ ได้ดำเนินการเพื่อหาเงินสมทบเข้ากองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านอีกหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	ได้ดำเนินการแล้ว	65	33.34
2	ไม่เคยดำเนินการ	118	60.51
3	อื่น ๆ	12	6.15
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 9 เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับการจัดสรรเป็นเงิน 12,500.-บาท ไม่เพียงพอกับการช่วยเหลือราษฎรในหมู่บ้าน กรรมการศูนย์ฯได้ดำเนินการเพื่อหาเงินสมทบเข้ากองทุนศูนย์ฯ แล้วร้อยละ 33.34 ไม่เคยดำเนินการเลย ร้อยละ 60.51 ซึ่งถือว่ามากกว่าครึ่งที่ยังไม่ได้ดำเนินการใด ๆ นอกเหนือจากที่ทางราชการจัดสรรให้ จะเห็นได้ว่าหากพิจารณาถึงรายละเอียดของความเพียงพอหรือไม่เพียงพอ แท้จริงแล้วเงินจำนวน 12,500.-บาทที่ทางราชการจัดสรรให้ นั้น ไม่ใช่มูลเหตุแห่งปัญหาความไม่เพียงพอ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้จ่ายเงิน การบริหารจัดการ และศักยภาพของโครงสร้างองค์กรต่างหากที่เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญในการใช้จ่ายเงินกองทุนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ทำความเข้าใจกับคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ถึงองค์ประกอบ 3 ประการ ในการใช้จ่ายและดูแลเงินกองทุนศูนย์ฯ คือ 1) เรื่องของความรู้ความ

เข้าใจในการจ่ายเงิน 2) การบริหารจัดการ ที่มีความยั่งยืนและต่อเนื่อง 3) ศักยภาพของโครงสร้างองค์กร ได้ด้วยตัวคณะกรรมการเอง สภาพปัญหาของโครงสร้าง การยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือจากทางราชการซึ่งจะมองข้ามเรื่องขององค์ความรู้ใหม่ ๆ ระเบียบกฎเกณฑ์ของทางราชการ การสร้างจิตสำนึกในการดูแลช่วยเหลือและรักษาผลประโยชน์ของชาวบ้าน เป็นต้น

ข้อที่ 10 ถ้าเคยดำเนินการแล้วดำเนินการมาแล้วกี่ครั้งได้เงินเพิ่มจำนวนเท่าไร ดำเนินการอย่างไร

ลำดับที่	ถ้าเคยดำเนินการแล้วดำเนินการมาแล้วกี่ครั้งได้เงินเพิ่มจำนวนเท่าไร ดำเนินการอย่างไร	จำนวน	ร้อยละ
1.	โดยการบริจาค	26	33.77
2.	โดยการเรียไ้	2	2.60
3.	อื่น ๆ	49	63.63
รวม		77	100

จากตารางข้อที่ 10 สำหรับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีการดำเนินการหาเงินสมทบเข้ากองทุนศูนย์ ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยการให้ราษฎรกู้ยืมเงินแล้วคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ถูก และการจัดงานในวันสำคัญต่าง ๆ ร้องลงมาได้ดำเนินการโดยการบริจาคและเรียไ้จากราษฎรในหมู่บ้านตามความจำเป็น และความสมัครใจ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีจำนวนศูนย์ฯไม่มากที่มีการบริหารจัดการตามวิธีการข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทั้งหมดของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข้อที่ 11 กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เคยเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหรือไม่

ลำดับที่	กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เคยเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	เคย	91	46.67
2	ไม่เคย	74	37.95
3	ไม่แน่ใจ	30	15.38
รวม		195	100

ข้อที่ 12 ถ้าเคยเข้ารับการอบรมแล้ว ได้นำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์อย่างไรหรือไม่

ลำดับที่	ถ้าเคยเข้ารับการอบรมแล้ว ได้นำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์อย่างไรหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1.	ไม่ได้ใช้	2	2.19
2.	ได้ใช้ในการทำงาน	49	53.85
3.	ได้ไปถ่ายทอดให้กรรมการศูนย์อื่นทราบ	31	34.07
4.	อื่น ๆ	9	9.89
รวม		91	100

จากตารางข้อที่ 11,12 กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบฯ เคยเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์ฯ ร้อยละ 46.67 ไม่เคย ร้อยละ 37.95 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 15.38 ผู้ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมฯ ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน ร้อยละ 53.85 และได้ไปถ่ายทอดให้กรรมการศูนย์ฯ คนอื่นทราบด้วย ร้อยละ 34.07 จะเห็นได้ว่าจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของกรรมการศูนย์ฯ ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม และมีจำนวนกรรมการอีกจำนวนมากที่ยังไม่เข้ารับการฝึกอบรมสัมมนา แต่มีข้อสังเกตว่า ร้อยละของผู้ที่ไม่แน่ใจว่าเคยเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนาที่มีถึงร้อยละ 15.38 มีสาเหตุของความไม่แน่ใจอย่างไร ซึ่งชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์นั้น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะ

จัดให้มีการฝึกอบรมทบทวนบทบาท ของกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และมีการทดสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพราะสาเหตุประการสำคัญบางประการ อาจมาจากการเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการใหม่ ซึ่งไม่ได้มีการสำรวจ การรายงาน แยกกลุ่ม ติดตาม อีกทั้งกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน ก็ยังมีอาจเป็นผู้ถ่ายทอดแนวคิด / รูปแบบ / การทำงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ได้ในระดับที่น่าพอใจและเกิดประสิทธิภาพเพียงพอ

ข้อที่ 13 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีข้อมูลผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ผู้ว่างงาน ผู้ต้องการหางานทำ ผู้ต้องการฝึกอาชีพ และอื่น ๆ หรือไม่

ลำดับที่	ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีข้อมูลผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ผู้ว่างงาน ผู้ต้องการหางานทำ ผู้ต้องการฝึกอาชีพ และอื่น ๆ หรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่มี	31	15.90
2	มีแต่ไม่ครบ	121	62.05
3	มีครบทุกประเภท	24	12.31
4	ไม่แน่ใจ	15	7.69
5	อื่น ๆ	4	2.05
รวม		195	100

ข้อที่ 14 ในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ได้มีการสำรวจปรับปรุงข้อมูลผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ผู้ว่างงาน ผู้ต้องการหางานทำ ผู้ต้องการฝึกอาชีพ และอื่น ๆ หรือไม่

ลำดับที่	ในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ได้มีการสำรวจปรับปรุงข้อมูลผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ผู้ว่างงาน ผู้ต้องการหางานทำ ผู้ต้องการฝึกอาชีพ และอื่น ๆ หรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	ได้ดำเนินการแล้ว	67	34.36
2	ไม่ได้ดำเนินการ	48	24.61
3	กำลังดำเนินการ	67	34.36
4	อื่น ๆ	13	6.67
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 13,14 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบฯ มีข้อมูล ผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ผู้ว่างงาน ผู้ต้องการหางานทำ ผู้ต้องการฝึกอาชีพ และอื่น ๆ ครอบคลุมประเภท ร้อยละ 12.31 มีข้อมูลแต่ไม่ครบ ร้อยละ 62.05 ไม่มีไม่แน่ใจและอื่น ๆ ร้อยละ 15.90, 7.69, 2.05 ตามลำดับ โดยในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์ที่ได้มีการสำรวจปรับปรุงข้อมูลผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน เหล่านี้มีอยู่ร้อยละ 34.36 เท่ากับ จำนวนร้อยละของศูนย์ที่กำลังดำเนินการปรับปรุง ส่วนศูนย์ที่ไม่ได้ดำเนินการมีอยู่ร้อยละ 24.61 และอื่น ๆ อีกร้อยละ 6.67

ข้อเสนอแนะ

ในเรื่องฐานข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ศูนย์ฯ ทุกแห่งจะต้องดำเนินการจัดทำให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อแสดงถึงผลการดำเนินงานของศูนย์ การวางแผน การติดตามประเมินผลการช่วยเหลือต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่จะต้องแนะนำให้กรรมการศูนย์ฯ ได้จัดทำให้ครบถ้วนด้วย

ข้อที่ 15 ในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์ภารกิจของศูนย์และข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ได้รับมาหรือไม่

ลำดับที่	ในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์ ภารกิจของศูนย์และข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ได้รับมาหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่มี	21	10.77
2	มีการประชาสัมพันธ์เป็นบางครั้ง	109	55.90
3	มีการประชาสัมพันธ์	52	26.66
4	ไม่แน่ใจ	13	6.67
รวม		195	100

ข้อที่ 16 ถ้ามีการประชาสัมพันธ์ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประชาสัมพันธ์
อย่างไร

ลำดับที่	ถ้ามีการประชาสัมพันธ์ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประชาสัมพันธ์อย่างไร	จำนวน	ร้อยละ
1.	เสียงตามสาย	53	32.91
2.	ปิดประกาศ ณ ที่ทำการศูนย์	70	43.47
3.	อื่น ๆ	58	36.02
รวม		161	112.40

จากตารางข้อที่ 15,16 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มี
การประชาสัมพันธ์ภารกิจของศูนย์และข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน สังกัดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม ที่ได้รับมาได้ดำเนินการมีอยู่ร้อยละ 26.66 ได้มีการประชาสัมพันธ์เป็น
บางครั้งร้อยละ 55.90 ไม่มีการประชาสัมพันธ์เลยร้อยละ 10.77 และตอบว่าไม่แน่ใจร้อยละ
6.67 ซึ่งการประชาสัมพันธ์ดังกล่าว ส่วนใหญ่เริ่มจากการประกาศเสียงตามสาย ปิด
ประกาศ ณ ที่ทำการศูนย์ หรือบางครั้งอาจมีการประชาสัมพันธ์ในการประชุมคณะกรรมการ
หมู่บ้าน การประชุม อสม. หรือในที่ประชุมอื่น ๆ ตามโอกาส

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ทุกศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ได้ดำเนินการด้านข่าวสารข้อมูล
และการประชาสัมพันธ์ เป็นไปด้วยความสม่ำเสมอ ด้วยวิธีการใด ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อ
ให้เกิดความต่อเนื่องและเท่าทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง

ข้อที่ 17 ในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้จัดทำแผนงาน / โครงการ ด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจาก อบต. หรือหน่วยงานอื่นหรือไม่

ลำดับที่	ในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้จัดทำแผนงาน/โครงการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจาก อบต. หรือหน่วยงานอื่นหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1.	ได้จัดทำ	56	28.72
2.	ไม่ได้จัดทำ	107	54.87
3.	ไม่แน่ใจ	32	16.41
รวม		195	100

ข้อที่ 18 ถ้าได้มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ เสนอแผนงานโครงการเรื่องอะไร

ลำดับที่	ถ้าได้มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ เสนอแผนงานโครงการเรื่องอะไร	จำนวน	ร้อยละ
1.	การช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อน	29	51.80
2.	การช่วยเหลือคนพิการ คนชรา ผู้ด้อยโอกาส	46	82.14
3.	การช่วยเหลือผู้ถูกเลิกจ้างว่างงาน	32	5.45
4.	อื่น ๆ	15	26.80
รวม		56	166.19

จากตารางข้อที่ 17,18 ในรอบปีที่ผ่านมาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบฯ ได้จัดทำแผนงาน / โครงการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินจาก อบต.หรือหน่วยงานอื่นซึ่งมีอยู่ร้อยละ 28.72 ที่มีการจัดทำ ร้อยละ 54.87 เกินกว่าครึ่งไม่ได้จัดทำ และร้อยละ 16.41 ตอบว่าไม่แน่ใจ ในส่วนที่มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนพิการ คนชรา ผู้ด้อยโอกาส รองลงมาเรื่องการช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนและเรื่องอื่น ๆ ส่วนการช่วยเหลือผู้ถูกเลิกจ้างว่างงานเพื่อบรรจุลงแผน อบต. กลับให้ความสำคัญน้อย อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการช่วยเหลือยังไม่เห็นเด่นชัด จึงให้ความสำคัญกับการสงเคราะห์ช่วยเหลือที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าเสียมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรทำความเข้าใจและให้ความรู้ รวมถึงจัดให้มีการประชุมเพื่อให้กรรมการศูนย์ดำเนินการจัดทำแผนงาน / โครงการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ครอบคลุมในทุกเรื่องทุกปัญหา ประสานงาน ส่งต่อ บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะการบรรจุแผนงาน / โครงการ ลงในองค์กรท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาล เป็นต้น

ข้อที่ 19 ในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้มีการจัดทำรายงานการช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และคนชรา ผู้ถูกเลิกจ้าง ผู้ว่างงาน ให้จังหวัดทราบหรือไม่

ลำดับที่	ในรอบปีที่ผ่านมา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้มีการจัดทำรายงานการช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และคนชรา ผู้ถูกเลิกจ้าง ผู้ว่างงาน ให้จังหวัดทราบหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	ได้จัดทำ	49	25.12
2	ไม่ได้จัดทำ	63	32.30
3	จัดทำแต่ไม่ครบ	57	29.23
4	ไม่แน่ใจ	26	13.33
รวม		195	100

จากตารางข้อที่ 19 ในรอบปีที่ผ่านมาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบฯ ได้มีการจัดทำรายงานการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ให้จังหวัดทราบเพียงร้อยละ 25.13 จัดทำแต่ไม่ครบร้อยละ 29.23 ไม่ได้จัดทำร้อยละ 32.31 และไม่แน่ใจว่าจัดทำหรือไม่ร้อยละ 13.33

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ทุกศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ได้มีการจัดทำรายงานการให้ความช่วยเหลือ ข้อมูลความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านให้จังหวัดทราบ เพื่อจังหวัดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการวางแผนสนับสนุนช่วยเหลือ ตามความเหมาะสม รวดเร็วและได้อย่างทั่วถึง

ข้อที่ 20 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เคยมีการติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ผู้ถูกเลิกจ้าง ผู้ว่างงานหรือไม่

ลำดับที่	ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เคยมีการติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ผู้ถูกเลิกจ้าง ผู้ว่างงานหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
1	เคย	123	63.08
2	ไม่เคย	57	29.23
3	อื่น ๆ	15	7.69
รวม		195	100

ข้อที่ 21 ถ้าเคย หน่วยงานที่ติดต่อได้ให้ความช่วยเหลือตามที่ขอมากน้อยอย่างไร

ลำดับที่	ถ้าเคย หน่วยงานที่ติดต่อได้ให้ความช่วยเหลือตามที่ขอมากน้อยอย่างไร	จำนวน	ร้อยละ
1.	มาก	4	3.25
2.	ปานกลาง	70	56.91
3.	น้อย	24	19.51
4.	น้อยมาก	13	10.57
5.	ไม่เคยให้ความช่วยเหลือเลย	4	3.25
6.	อื่น ๆ	8	6.51
รวม		123	100

จากตารางข้อที่ 20,21 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีการติดต่อประสานงานจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ความช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบปัญหา ความเดือดร้อนต่าง ๆ จำนวน 123 ศูนย์หรือร้อยละ 63.08 ซึ่งทำให้หน่วยงานภาครัฐราชการ จะได้ทราบถึงความเดือดร้อนของประชาชนในจังหวัดว่า ได้รับความเดือดร้อนด้านใดบ้างเพื่อาย ต่อการช่วยเหลือ สำหรับผู้ที่ตอบว่าไม่เคยร้อยละ 29.23 ซึ่งบ่งชี้ถึงการทำงานของศูนย์ฯที่ ขาดประสิทธิผล ในจำนวนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ที่ไปติดต่อให้หน่วยงาน ช่วยเหลือ ส่วนใหญ่จะให้ความช่วยเหลือในระดับปานกลางมักแก้ไขหรือให้ความช่วยเหลือ กับปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการมองปัญหา 2 ด้าน คือในส่วนของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กับการติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือช่วยเหลือ จากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมของจังหวัด และในส่วนของเจ้าหน้าที่ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการ สังคมเอง ก็ต้องมีการปรับบทบาททำที่ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ หากทั้งสองส่วนนี้ สามารถเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีแล้ว การประสานความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ก็จะทำให้เกิดความสำเร็จตามมา

ข้อที่ 22 ปัญหาและอุปสรรคของกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในการ ดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไม่มีที่ทำการศูนย์เป็นการถาวร จึงทำให้ ราษฎรในหมู่บ้านไม่สามารถติดต่อเพื่อขอความช่วยเหลือจากศูนย์ฯได้ เพราะไม่ทราบว่าจะไป ติดต่อที่ใด
2. กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรในหมู่บ้านไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตัวเอง
3. กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรต้อง ทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่มีเวลาในการดำเนินงานของศูนย์
4. กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ไม่ให้ความสำคัญกับศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

5. เงินอุดหนุนที่ทางราชการจัดสรรให้ จำนวน 12,500 บาท นั้น น้อยเกินไป ไม่สามารถช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อนต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะคนพิการ คนชรา

6. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภารกิจ บทบาทและหน้าที่ของศูนย์

ข้อที่ 23 ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างที่คาดว่าจะเป็นการพัฒนา และส่งเสริม การดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของท่าน

1. ขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนเพิ่มจากเดิมศูนย์ละ 12,500.-บาท เพื่อดำเนิน การช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนได้อย่างทั่วถึง

2. ดำเนินการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกรรมการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้าน ให้แก่กรรมการศูนย์ทุกคนอย่างสม่ำเสมอ

3. ควรจะมีเจ้าหน้าที่ดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเข้า ร่วมประชุมร่วมกับคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

4. ควรจะมีการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้กับหมู่บ้านที่มีความ พร้อมเท่านั้น

5. การดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน การติดต่อ ประสานงานควรผ่าน องค์การบริหารส่วนตำบลก่อนผ่านกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำ หมู่บ้าน

6. ทางราชการควรจะทำเนิการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

7. การดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน ศูนย์ฯ ควรจะมีข้อมูลต่าง ๆ ครบถ้วน เพื่อใช้ในการพัฒนาศูนย์โดยละเอียด

การประเมินประสิทธิผลของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จากแบบสอบถามที่ได้รับและจากการสังเกตการณ์ของผู้ทำการประเมินเอง พอสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการ ดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับหนึ่งเท่านั้น ตาม เป้าหมายของการดำเนินงานนั้นต้องการให้ประชาชนเป็นผู้บริหารศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำ หมู่บ้านเอง และเป็นองค์กรประชาชน ที่ประชาชนรวมตัวกันขึ้นเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการคัดเลือกกรรมการขึ้นมาบริหารงาน แต่ส่วนใหญ่การคัดเลือกกรรมการจะมาจากผู้ใหญ่ บ้าน / กำนัน มากกว่า

2. กรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน หรือผู้แทน ไม่มีการทำงานอย่างต่อเนื่อง ไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และภารกิจศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จึงทำให้มีการประชุมคณะกรรมการไม่ต่อเนื่อง มีการจัดบันทึกการประชุมน้อย ขาดการรายงานและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. การจัดทำข้อมูลผู้ประสบปัญหาเดือดร้อน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ผู้ถูกเลิกจ้างว่างงาน ผู้ต้องการฝึกอาชีพ ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีการปรับปรุงข้อมูล

5. ไม่ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภารกิจและการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และมีการประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง

5. การระดมเงินทุนของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน นอกจากที่ทางราชการจัดสรรให้ จำนวน 12,500.-บาทแล้ว ไม่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนเพิ่มเติมเข้ากองทุนเลย มีการจัดทำบัญชีรับ - จ่ายเงินของศูนย์ไม่เป็นปัจจุบัน และผิดวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์

ข้อเสนอแนะ

1. ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ขององค์กรประชาชน ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

2. ฝึกอบรมทบทวนเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ให้แก่กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ และมีการทดสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ

3. แนะนำส่งเสริมให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ให้ครบถ้วน เพื่อสะดวกในการวางแผน การติดตามประเมินผล

4. ส่งเสริมให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ดำเนินการด้านข่าวสารข้อมูล และการประชาสัมพันธ์ เป็นไปด้วยความสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่ใด ๆ ที่เหมาะสม

5. ส่งเสริมแนะนำให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการระดมเงินทุนเข้ากองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตลอดจนการจัดทำบัญชีรับ - จ่ายเงินของศูนย์ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

บทที่ 5

สรุปผลการประเมิน

การประเมินประสิทธิผลของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ของจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ จากข้อมูลที่ได้มาและจากประสบการณ์ของผู้ทำการประเมินเอง
สามารถสรุปได้ดังนี้

1. จากการประเมินประสิทธิภาพของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำ
หมู่บ้านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีปัญหาและอุปสรรคใน
การดำเนินงานดังนี้

- คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไม่ให้ความสำคัญ
เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจใน
หลักการการดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและมีฐานะยากจน
ต้องทำมาหาเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้ไม่สามารถเสียสละเวลาเพื่อการ
เข้าร่วมประชุม หรือมาทำงานสาธารณะได้
- ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านส่วน
ใหญ่ต้องทำหน้าที่หลายอย่างในเวลาเดียวกัน
- ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎร
ประจำหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากการคมนาคม
ติดต่อกันไม่สะดวก
- การประสานงานระหว่างราชการกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
เป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนในการดำเนินงาน
- ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรส่วนใหญ่ขาดเงินทุนในการบริการช่วยเหลือ
ศูนย์บางศูนย์ยังไม่มีที่ทำการเป็นการถาวร ขาดการบริหารจัดการ
เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์ ทำให้การช่วยเหลือประชาชน
ไม่ทั่วถึง

2. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังมีความต้องการเกี่ยวกับเรื่อง
เงินทุนในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชน องค์กรต่าง ๆ ทั้ง
ภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนความตั้งใจจริงของทางราชการ ในการช่วยเหลือประชาชนผู้
ตกทุกข์ได้ยากเดือดร้อนอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลให้การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์
ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่ประสบผลสำเร็จ หรือยังไม่เข้มแข็งอยู่มาก

3. การเนิงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการเริ่มต้นมีอายุความยาวนานในการจัดตั้งไม่มากนัก จึงทำให้คณะกรรมการ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎร มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถในการบริหารงานศูนย์น้อยมาก ขาดทักษะในการบริหาร ทั้งทางด้านวิชาการและกฎหมายมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการตัดสินใจส่วนใหญ่เป็นของบุคคลเพียงคนเดียว ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือ ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

4. เพื่อเป็นการสนับสนุนส่งเสริมปรับปรุง และพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งและเกิดความสำเร็จ ต่อศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านต่อไป ผู้ประเมินขอเสนอแนะแนวทางสำหรับการปฏิบัติ ในด้านองค์ประกอบส่วนบุคคล (กรรมการศูนย์) และองค์ประกอบส่วนราชการ (แนวคิดและการ จัดการ) ดังนี้

องค์ประกอบส่วนบุคคล (กรรมการ)	องค์ประกอบส่วนราชการ (แนวคิดและการจัดการ)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีการฝึกอบรมทบทวนเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้านอย่างน้อย ปี 1 ครั้ง 2. สร้างจิตสำนึกให้กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำบ้านมีความเสียสละในหน้าที่การงาน และมีการประกวดกรรมการดีเด่นที่ทำหน้าที่ด้วยความเสียสละ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่กรรมการผู้ปฏิบัติงาน 3. ต้องให้ชุมชนมีการจัดระบบของชุมชนด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยส่วนราชการเป็นเพียงผู้สนับสนุน ให้คำปรึกษา และ นำเท่านั้น 4. ภาครัฐต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ชุมชน ในการให้ความช่วยเหลือราษฎร โดยการชี้แจงให้ราษฎรเข้าใจว่าการช่วยเหลือของทางราชการนั้น เป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร เบื้องต้นเท่านั้น มิใช่เป็นการช่วยเหลือทั้งหมด	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน อย่างน้อย ปี 1 ครั้ง 2. สร้างจิตสำนึกให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ มิใช่เป็นการทำงานเพียงหน้าที่ 3. ภาครัฐต้องกำหนดโครงสร้างและนโยบาย ให้มีความชัดเจนในการจัดระบบชุมชน ตลอดจนรัฐต้องมีความคิดร่วมกับชุมชน ด้วยว่ามีความคิดเห็นอย่างไร มิใช่เป็นเพียงความคิดของภาครัฐเพียงอย่างเดียว 4. ต้องมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

บรรณานุกรม

รายงานการศึกษา คณะพัฒนาสังคม ภาครัฐเฉพาะ กรุงเทพฯ รุ่นที่ 8. ปัญหา ผลกระทบ และ
แนวทางแก้ไขในแรงงานอพยพต่างชาติ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
2541

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ .2543 รายงานการวิจัยการประเมิน
ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 1
(พ.ศ. 2540-2544)ในช่วงครึ่งแผนแรก. กรุงเทพฯ.โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์.

คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ศสพ.,สำนักงาน.2542.คู่มือศูนย์สงเคราะห์
ราษฎรประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ.(อัสสัมชัญ)

การสังคมสงเคราะห์เอกชน,กอง. 2539 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน “ ที่พึ่งของ
ราษฎร องค์การของประชาชน”. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิรพรรณ กาญจนจิตรา,รศ.ดร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษย-
วิทยา คณะมนุษยศาสตร์.2536 การพัฒนาชุมชน: พิมพ์ครั้งที่ 12 กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การสังคมสงเคราะห์เอกชน,กอง. 2540 คู่มือการอบรมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์
ราษฎรประจำหมู่บ้าน ,ผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน .
กรุงเทพฯ

ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม,สำนักงาน. 2542 คู่มือการดำเนินงานศูนย์
สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศูนย์
สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ:บริษัท เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป
จำกัด.

ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม,สำนักงาน.2542 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จากการสัมมนาหัวหน้าหน่วยงาน
ผู้ปฏิบัติงาน ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ มิถุนายน -
กรกฎาคม 2542. กรุงเทพฯ : บริษัท เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด